

RAAP BELGIË – RAPPORT 711

ARCHEOLOGIE NOTA

Unilin - Uitbreiding MAP te Wielsbeke

[PROGRAMMA VAN MAATREGELEN]

Bureauonderzoek - 2021F145

RAAP
archeologie
op maat

[COLOFON]

[TITEL] Archeologienota Unilin - Uitbreiding MAP te Wielsbeke (Archeologisch Vooronderzoek)
Programma van Maatregelen
Bureauonderzoek - 2021F145
Landschappelijk bodemonderzoek - 2021F146

[VERSIE] 22-06-2021

[AUTEUR(S)] I. Depaepe, J. Velleman

[PROJECTLEIDER] N. Vanholme

[AARDKUNDIGE] J. Velleman

[RAAPPROJECT] UNIL05

[ERKEND ARCHEOLOOG] RAAP België (OE/ERK/Archeoloog/2016/00154)

[BEWAARPLAATS DOCUMENTATIE] RAAP België BV, Begoniastraat 13, 9810 Eke

[BEVOEGD GEZAG] Agentschap Onroerend Erfgoed

RAAP België BV
Begoniastraat 13
9810 Eke
Telefoon 09/311 56 20
E-mail: raap@raap.be
Website: www.raap.be

© RAAP België BV, 2021

RAAP België aanvaardt geen aansprakelijkheid voor eventuele schade voortvloeiend uit het gebruik van de resultaten van dit onderzoek of de toepassing van de adviezen.

INHOUDSOPGAVE

Inhoudsopgave.....	2
1 Gemotiveerd advies - geen vervolg	3
1.1 Samenvatting van het vooronderzoek	3
1.2 De volledigheid van het uitgevoerde vooronderzoek	3
1.3 De aan-/afwezigheid van een archeologische site	4
1.4 Impactbepaling.....	4
2 Programma van maatregelen	5

1 GEMOTIVEERD ADVIES – GEEN VERVOLG

1.1 SAMENVATTING VAN HET VOORONDERZOEK

RAAP België voerde een archeologisch vooronderzoek uit in het plangebied Unilin - Uitbreiding MAP te Wielsbeke. Dit gebeurde in functie van het verkrijgen van een omgevingsvergunning voor stedenbouwkundige handelingen. Het archeologisch vooronderzoek had tot doel na te gaan of er kans is op aanwezigheid van waardevolle archeologische resten. Er zijn gegevens verzameld over de aardkundige, archeologische en historische context van het plangebied. Op basis daarvan is een archeologische verwachting opgesteld en is nagegaan wat de invloed is van de werken op het archeologisch erfgoed. Deze onderzoekstappen hebben geleid tot een advies.

Binnen het plangebied wordt een uitbreiding van het bestaande MAP-magazijn op de industriële site 'Bospan' met omliggende betonverharding gepland. Landschappelijk gezien bevindt het plangebied zich in de zandleemstreek, op een hoger gelegen plateau in het landschap dat in het zuiden wordt doorsneden door de Leievallei en in het noorden door de vallei van de Mandel. Ter hoogte van het plangebied wordt op de bodemkundige kaart natte zandleembodems zonder profielvorming (Lep) gekarteerd. Er zijn vermoedens dat het hier sprake is van een lokale depressie of een droogdal. Volgens de quartairgeologische kaart komen in de noordwestelijke zijde fluviaatiele afzettingen van het Weichseliaan voor waarboven eolische afzettingen uit het Weichseliaan of hellingsafzettingen van het quartair werden afgezet. In de zuidoostelijke helft bevinden zich onder de fluviaatiele afzettingen van het Weichseliaanafzettingen van een nog grotere ouderdom. Deze werden eveneens door rivieren afgezet, maar gedurende het Eemiaan interglaciaal, toen het klimaat relatief warm was.

De CAI wijst op een ingebruikname van het gebied sinds de steentijden. De vele locaties in de Mandelvallei zijn echter niet preciezer te dateren. Voor de historische periode zijn er in de onmiddellijke omgeving van het plangebied weinig CAI-indicatoren aanwezig. In de ruimere omgeving zijn wel enkele funeraire vindplaatsen uit de bronstijd gekend. Voor de Romeinse tijd kennen we naast funeraire sites ook enkele bewoningsvindplaatsen. Middeleeuwse bewoningssites zijn ook al gekend in de regio, waarbij sommige vindplaatsen een continue ingebruikname van de bronstijd tot en met de middeleeuwen kennen. Laatmiddeleeuwse en vroegmoderne hoeves liggen verspreid in het landschap, zowel op de hoger gelegen delen als de lagere gebieden. Onderzoek uit de jaren 2000 wees uit dat de archeologische lacune in de regio berust op de stand van het onderzoek, in plaats dat het een weerspiegeling is van de menselijke aanwezigheid in de Mandel- en Leievallei ter hoogte van huidige Oostrozebeke en Wielsbeke. De archeologische onderzoeken in de directe omgeving troffen soms een goed bewaarde E-horizont aan, met vaak een gunstige sporengaafheid en begraven Ah-horizont. Recentere verstoringen hadden echter ook verregaande gevolgen voor de bodemgaafheid.

Op basis van het historisch kaartmateriaal en de orthofoto's uit de 20ste en 21ste eeuw kan gesteld worden dat het plangebied tot ten laatste 2013 landbouwgrond is geweest. Het agrarisch gebruik van de zone kan terug getraceerd worden tot de Ferrariskaart (1771-1777), met een tijdelijk gebruik als bosgrond in het midden van de 19de eeuw. De industriële site wordt vanaf de jaren 80 telkens uitgebreid richting het noord(oost)en. Ten vroegste in 2013 wordt het oostelijk deel van het plangebied opgehoogd en verhard wanneer het MAP-magazijn wordt toegevoegd aan de industriële site, het westelijk deel fungeert hierbij grotendeels als tijdelijke werfzone. Hoe groot de impact van deze recente, maar ook eventuele oudere verstoringen op de niet-verharde zone van het plangebied is, is binnen het bureauonderzoek moeilijk te bepalen. Om openstaande onderzoeksvragen te beantwoorden, werd verder archeologisch vooronderzoek geadviseerd in de vorm van een landschappelijk booronderzoek in de niet-verharde zone van het plangebied, en dit in functie van het onderzoek naar jager-verzamelaarsvindplaatsen. Verder archeologisch onderzoek ter hoogte van de reeds verharde strook wordt door de niet geadviseerd.

1.2 DE VOLLEDIGHEID VAN HET UITGEVOERDE VOORONDERZOEK

Tijdens het bureauonderzoek zijn de noodzakelijke landschappelijke, archeologische en historische data geraadpleegd. Op basis van deze gegevens is een uitspraak gedaan worden over de aan-/afwezigheid van archeologisch erfgoed. Er is een archeologische verwachting opgesteld en de afweging voor de noodzaak tot verder vooronderzoek heeft een voldoende gefundeerde conclusie opgeleverd.

1.3 DE AAN-/AFWEZIGHEID VAN EEN ARCHEOLOGISCHE SITE

De boringen werden voornamelijk gezet om na te gaan of er een gaaf bewaarde bodem aanwezig is, zoals het geval was voor enkele omliggende percelen. Daarnaast was het de bedoeling om de boringen in het OBBO-rapport te verifiëren en in functie van archeologie beter te interpreteren. Er was immers sprake van een lage grondwatertafel, wat in contrast staat met de gegevens van de bodemkaart, waar een natte bodem werd gekarteerd.

Op basis van de gegevens werd het terrein in enkele zones onderverdeeld:

De grootste trefkans op sites van jager-verzamelaars bevindt zich in het noordwestelijke deel. Hier kent het bodemarchief immers een mogelijk een door colluvium afgedekt archeologisch niveau op ca. 70 cm-mv, vermoedelijk daterend van de overgang van het tardiglaciaal naar het holoceen.

In het noordoostelijke deel is er een deel van een Bt-horizont bewaard vanaf 50 cm-mv, die eveneens als archeologisch niveau wordt aanzien. Deze is echter deels afgetopt en waardoor er slechts een kleine kans is dat sites goed zijn bewaard.

In het zuidelijk deel is er enerzijds intensieve verstoring van de tijdelijke weg uit 2013-2015, en anderzijds door het zeer natte deelgebied waarbij de oude ploeglaag slechts 30 cm boven de gereduceerde bodem te vinden is. Dit wijst op een hoge relatieve grondwaterstand, waardoor er minder potentieel is voor de periodes van jager-verzamelaars.

Algemeen wijzen de boringen op een nattere zone waar geen bodemontwikkeling plaatsvond, zoals wél het geval was voor de percelen in de nabijheid. In dat opzicht kloppen de gegevens zoals deze ook op de bodemkaart zijn weergegeven. In vergelijking met de boringen in het OBBO-rapport bevond de grondwatertafel zich niet beduidend laag, maar reeds op ca. 1m. Dit wijst op de nattere context van dit terrein.

Door middel van deze gegevens zijn een aantal vraagstellingen over dit terrein geverifieerd. Alles wijst erop dat het perceel niet gelegen is in een voor jager-verzamelaars gunstig locatie. In dat opzicht verschilt het sterk van de locaties waar de vele vondsten rond de vallei van de Mandel zijn aangetroffen. Ondanks dat er een archeologisch niveau aanwezig is waar dergelijke vindplaatsen kunnen worden aangetroffen, wordt de verwachting bijgesteld tot laag voor de noordwestelijke zone, en tot zeer laag voor de overige delen.

Voor het plangebied geldt nog steeds **een lage kans** op het aantreffen van sporevindplaatsen aangezien landschappelijke ligging in een lager gelegen gebied, de hoge grondwaterstanden en algemeen natte context van dit plangebied. De verwachting van de bureaustudie wordt behouden, waarbij de **context als te nat** wordt beschouwd voor voormalige bewoning.

1.4 IMPACTBEPALING

Op basis van het landschappelijk bodemonderzoek kan de eerder opgestelde impactanalyse als volgt bijgesteld worden:

De geplande werken zullen een bodemverstoring teweegbrengen van 50 cm-mv, voornamelijk bij de (voorbereiding van de) aanleg van de verharding.

Het aanbrengen van paalfunderingen zal dieper (tot max. 7 m) gaan, maar zal slechts een lokale impact hebben per paalfundering. In het zuidelijke deel van het plangebied is er vrijwel geen bedreiging, gezien de antropogene verstoorte niveaus reeds tot op 70 cm-mv reiken. In het noordoosten wordt het interval van 50 - 70 cm-mv bedreigd door de paalfunderingen, maar daar geldt geen specifieke archeologische verwachting.

In het noordwesten is er een potentieel archeologisch niveau op 70 cm-mv te relateren aan prehistorische loopniveau(s). Ook dit niveau is gezien de natte context eerder laag. Ter hoogte van deze zone wordt er voornamelijk verharding opgetrokken, met slechts een beperkte overlap van de aanbreng van paalfunderingen.

In conclusie zullen de **geplande werken geen noemenswaardige bedreiging** van het bodemarchief teweegbrengen. Eventueel **verder archeologisch (voor)onderzoek** staat niet meer in verhouding tot de lage verwachting binnen het plangebied en de geplande werken, en wordt dus **niet meer geadviseerd**.

2 PROGRAMMA VAN MAATREGELEN

Er wordt geen verder archeologisch onderzoek geadviseerd.

Wel blijft de **meldingsplicht** gelden bij **toevalsvondsten** (ofwel de vondst van een roerend of onroerend goed met archeologische erfgoedwaarde, zoals deze omschreven wordt in Artikel 5.1.4. van het Onroerenderfgoeddecreet van 12 juli 2013). Dit geldt voor vondsten gedaan buiten de context van archeologisch vooronderzoek, archeologische opgravingen, of gebruik van een metaaldetector.